

Nr 150.

Av herr **Anderson** i Linköping m. fl., om anslag till en statens lönenämnd.

I statsverkspropositionen har finansministern under sjunde huvudtiteln upptagit till behandling frågan om en koncentrerings av de tre lönenämndernas — allmänna civilförvaltningens, försvarsväsendets och kommunikationsverkens — verksamhet. På anmodan av finansministern ha civilförvaltningens och försvarsväsendets lönenämnder avgivit ett gemensamt yttrande angående ifrågasatt sammanslagning av dessa båda nämnder. På anförda skäl avstyrka de sådan sammanslagning. I avgiven reservation har ordföranden i försvarsväsendets lönenämnd, generaldirektör K. Levinson, uttalat sig för sammanslagning av dessa båda nämnder. Ledamoten av civilförvaltningens lönenämnd, hr Nilsson i Kabbarp, har däremot i reservation betonat möjligheten av en sammanslagning av civilförvaltningens och kommunikationsverkens lönenämnder. Finansministern anför för sin del, att han anser en koncentrerings av de tre lönenämndernas arbete bör kunna genomföras och medföra utgiftsbesparing. Han synes närmast ansluta sig till den av hr Nilsson i Kabbarp förordade utvägen, men vill för närvarande icke framlägga något förslag i ärendet.

Tanken på en sammanslagning av lönenämnderna har länge varit aktuell. Redan 1923 övervägdes inom finansdepartementet ett förslag i detta syfte. Statens besparingskommitté föreslog på sin tid, att allmänna civilförvaltningens och försvarsväsendets lönenämnder skulle med ingången av budgetåret 1924—1925 upphöra med sin verksamhet. Men framställningen resulterade endast i åtgärder i syfte att begränsa omfattningen av nämndernas verksamhet och därmed kostnaderna för densamma.

Sakkunniga för utredning angående fullmäktigesystemet inom statsförvaltningen och de affärsdrivande verken upptogo 1926 till behandling jämväl frågan om lönenämndernas verksamhet och uttalade, med erkännande och beaktande av de vid olika tillfällen framkomna försök till förenkling och kostnadsbesparing vid handläggning av nämndernas arbetsuppgifter, att tanken på en sammanslagning av lönenämnderna icke borde släppas, detta jämväl med hänsyn till den icke obetydliga kostnadsbesparing, som därigenom borde kunna erås. Det måste dock erkännas, yttra de sakkunniga, att det nya avlöningssystemets huvudgrunder äro gemensamma för de olika förvaltningsgrenarna. Den

erforderliga fackkunskapen inom vardera av de tre här ifrågavarande förvaltningsområdena bör väl kunna göra sig hörd inom en lämpligt organiserad förvaltningen i dess helhet gemensam nämnd. Enahanda är förhållandet med personalens intresseföreträdare. Beträffande organisationen av en gemensam lönenämnd ville de sakkunniga giva den antydning, att en ändamålsenlig förändring synes kunna bygga på den princip, efter vilken statens bostadsnämnd organiserades sedan 1923 års riksdag beslutat de tre äldre bostadsnämndernas sammanslagning till en. Givetvis måste i fråga om lönenämnden en något starkare representation av de olika intressena tillgodoses.

Nyttan ur statens och det allmännas synpunkt av lönenämnderna såsom stöd för genomförandet av enhetlighet i tillämpningen av avlöningsbestämmelserna torde ej behöva diskuteras. Men sedan ett i sina huvudgrunder enhetligt avlöningssystem numera genomförts över större delen av förvaltningen, bör en fond av erfarenhet om bestämmelsernas riktiga tillämpning ha samlats, som väsentligt minskar behovet av lönenämndernas anlåtande. Tillgång till prejudikat i avlöningsfrågor föreligger uti regeringsrättens årsbok; för tiden efter år 1924, då kammarrätten blivit sista instans i åtskilliga bevärs- och anmärkningsmål beträffande avlöningsförmåner, komma dylika utslag att utgivas såsom en del av kammarrättens årsbok. Såsom statskontoret framhållit i sitt yttrande över fullmäktigekommitténs betänkande, torde det vara obehövt att lönenämndernas medverkan påkallas i vanliga löpande avlöningsärenden, vilka böra överlämnas åt vederbörande ämbetsverk att handlägga. Olika praxis synes härutinnan följas inom olika departement. I ovan anförda reservationer av generaldirektör K. Levinson och hr Nilsson i Kabbarp framhålles, att man kan emotse en avsevärd minskning av antalet lönefrågor av beskaffenhet att böra hänskjutas till försvarsväsendets lönenämnd, och hr Nilsson framhåller dessutom, att allmänna civilförvaltningens lönenämnds uppgifter ha starkt minskats. Under sådana förhållanden synes det icke böra ingiva betänkligheter att redan nu företaga den kocentrering av lönenämndernas verksamhet, som länge ansetts vara en önskvärd åtgärd. Det synes oss, som om detta utan olägenhet skulle kunna ske genom att sammanföra alla tre nu existerande lönenämnder i en *statens lönenämnd*. Antalet medlemmar i denna bör givetvis bli något större än medlemsantalet i vardera av de nuvarande nämnderna, vilket är sju. Om detta antal höjes till elva å tretton, skulle utan tvivel den gemensamma lönenämnden kunna givas en sammansättning, som fullt tillgodoser såväl förvaltnings- och de allmänna intressena som ock de olika löntagarintressena inom den civila statsförvaltningen, försvarsväsendet och kommunikationsverken. De ledamöter av nämnden, som skulle företräda andra intressen än de direkta löntagarintressena, skulle givetvis deltaga i behandlingen av alla till nämnden hänskjutna ärenden, medan däremot personalrepresentanterna skulle fördelas så att de, som representera civilförvaltningens personalgrupper, deltaga endast i behandlingen av de ärenden, som angå dessa förvaltningsgrenar, försvarsväsendets representanter i lönefrågor, som röra försvaret o. s. v. Närmare bestämmelser härom torde få angivas i den instruktion för en statens lönenämnd, som av Kungl. Maj:t utfärdas. Det av civilförvaltningens och försvarsväsen-

dets lönenämnder i deras ovannämnda gemensamma yttrande till finansministern framförda skälet mot en sammanslagning av nämnderna, att i en sammanslagen lönenämnd sakkunskapen inom de olika förvaltningsgrenarna icke skulle kunna i tillräckligt hög grad bli representerad, kan icke tillmätas avgörande betydelse. En lönenämnd kan ju aldrig givas den allsidiga sammansättning att alla de skiftande förhållandena inom statsförvaltningen och de affärsdrivande verken bli inom nämnden representerade. Men det får icke anses uteslutet att inom den ovan antydda ramen för en gemensam lönenämnd skall kunna beredas en tillfredsställande representation för alla berättigade intressen, om personvalet sker med detta som ögonmärke.

Beträffande kostnadsfrågan torde böra erinras om att de tre lönenämnderna under de senaste åren dragit en årlig kostnad på mellan 80 och 90 tusen kronor. Genom den minskning i anslaget till försvarsväsendets lönenämnd, som föreslås i årets statsverksproposition, skulle totalkostnaderna nedbringas med 10,000 kronor — oavsett eventuella besparingar inom kommunikationsverkens lönenämnd, vars kostnader icke upptagas i riksstaten utan bestridas av de fyra kommunikationsverken. Den besparing, som genom en sammanslagning av alla tre nämnderna skulle kunna vinnas, torde kunna beräknas till minst 25,000 kronor om året. Ett belopp av 50,000 kronor torde vara fullt tillräckligt för att bestrida lönenämndens kostnader. Vi föreslå, att detta belopp i sin helhet uppföres som ett extra anslag under sjunde huvudtiteln men att kommunikationsverken, såsom hittills varit fallet, skola bestrida den del av kostnaderna, som skäligen kan anses böra falla på dessa verk, förslagsvis 20,000 kronor, varvid fördelningen mellan kommunikationsverken torde böra ske efter nu gällande grunder.

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen ville besluta att för statens lönenämnd, vilken skall ersätta de nu existerande tre lönenämnderna (allmänna civilförvaltningens, försvarsväsendets och kommunikationsverkens), under sjunde huvudtiteln anvisa ett extra anslag av kronor 50,000 (Femtiotusen).

Stockholm den 20 januari 1928.

Ivar Anderson.

P. M. Olsson.

John Jönsson,
Boa.

Sven Persson.

Joh. G. Svensson.

Birger Petersson.

